

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FOLYÓIRATA

CXLII. évfolyam • 2007. február

ALAPÍTVÁ

1862-BEN

Egy dendrofil feljegyzései: ami a dendrológia szakkönyvekből kimaradt

Az elmúlt hetekben a dendrológia iránt érdeklődők szerencsésebbjei – köztük szerény személyem is – egy értékes és különleges ajándékot kaptak *Sitkei György* akadémikus professzor barátunktól, kollégánktól. A szóban forgó ajándék egy gazdagon illusztrált könyv fákról és cserjékről. Fákról írt színes könyvekkel amúgy manapság Dunát lehet rekeszteni; egymást érik a szebbnél szebb kiadványok. Ez a könyv azonban valami egészen másról szól.

Sitkei György gépészmérnök, és függetlenül tudja magát a rendszerint unalmas skatulyáitól. Nem csekély íróniával írja ajánlásában, hogy nem ért a fákhoz és ezért írt róluk könyvet. A több mint 800 színes fotót tartalmazó, nagy alakú kiadvány azonban nem is szokványos dendrológia. Hiába keressük benne a mérsékelt, mediterrán vagy boreális öv ismert nemzetségeit és fajait. Helyette Sitkei György olyan tájakra vezet, amelyek kívül esnek akár az erdészeti, akár a kertészeti dendrológia érdeklődésén: Dél-Afrika, Nyugat- és Kelet-Ausztrália, Tasmania és Új-Zéland kedvenc vadászterületei. Szemléltatást nem a mindenáron való hasznosítás lehetősége foglalkoztatja, hanem azt a lenyűgöző élményt szeretné közvetíteni, amit az evolúció csodálatos játéka, a fás teremtmények szépsége és sokfélesége a természetjáró emberből kivált.

A bemutatott tájak és növényzetük

nemcsak földrajzi távolságuk és klímájuk miatt egzotikusak. Különlegesesek azért is, mert földtörténeti múltjuk révén, mint megannyi mentőcsónak, az evolúció ködébe vesző ősi családok, nemzetségek képviselőit mentették át a jelenbe. Megkapó és döbbenetes élmény olyan ősvilági „fával” találkozni, amely a szinte teljesen csapadéktelen sivatagban harmatból gyűjti a nedvességet, és föld alatti fásodott tönkjéből egyetlen, évszázadokon át növekvő levél-párat növeszt (*Welwitschia mirabilis* a Namib sivatagban). Vagy olyan félig holt, de mégis élő matuzsálemekkel, amelyek a Föld legmagasabb kora elért élőlényei (a kaliforniai Fehér hegyekben, 3000 m magasságban, 200 mm-es csapadék mellett ötezer évet megélő, szálkástobozú fenyők, *Pinus aristata*).

Sitkei György könyvét áthatja az a csodálat és tisztelet, amely – sajnos – a szakmájában elmerülő „szakbarbárból” sokszor már-már kiveszett. Megközelítésmódját jellemzi, amit a fák életéről ír: „A fák a természet legtökéletesebb teremtményei. Minden szerkezeti elemük valamilyen funkciót lát el, s a funkciók harmonikus egységet képeznek. A fa minden lényeges eshetőségre fel van készítve, kivéve a láncfűrész.” Műszaki képzettségét sem tagadja meg, amikor egy külön fejezetben tér ki a fák különleges „élettani szabadalmaira”: milyen technikai megoldásokat alkalmaznak a fák pl. a víz 50-100 méteres magasságba szivattyúzásához.

A különlegesen szép, vagy különlegesen nagy fák bemutatása mellett, a szerző nem feledkezik meg a fák anyagáról sem. Természetesen nem az ipari feldolgozásról van szó (bár néha az is említésre kerül), hanem a művészi kidolgozott, dísz tárgyként elkészített fa szépségéről. Ez a témakör átvezet a kultúra és a kultuszok világába. Hogyan lehetne a fák és a fa anyagának szépségét bemutatni a világ legidősebb és ma is álló fatemplom-együt-

tesének bemutatása nélkül (Japánban, Kyoto mellett található) – a másik véglet az arizonai óriási kandeláber-kaktuszok „árnyékában” álló, fából épült vadnyugati városka. Néprajzi elemet visz a leírásba a helyi őslakosság által adott nevek felkarolásával: az olvasó pl. az új-zélandi faóriások leírásánál ízlelgetheti a maori nyelvet: a pohutukawa (a vörös virágözönrel feldíszített *Metrosideros excelsa*, az „új-zélandi karácsonyfa”) vagy a Jura-kori araukária-félékhez tartozó, lomblevelű kauri (*Agathis australis*), amelyből a legnagyobb példány a Te Matua Ngahere (az erdő atya) névre hallgat...

Dendrológiavizsgára készülő egyetemi hallgatóknak nem ajánlanám ezt a könyvet. Mindazoknak azonban igen, akik önfeledten el akarnak merülni a különleges virágú, bizzar vagy óriás teremtmű fás növények világában, és egy pillanatra megálljt akarnak parancsolni maguknak rohanó korunkban, mert való igaz: szépség lakozik minden fában. És ezt néha észre kell vegyük a mindennapokban is.

(Sitkei György: *Érdekes fák és bokrok más tájakról*. Magánkiadás, 440 A4-es oldal. Megjelent az Ember az Erdőért Alapítvány, több egyetemi intézet és a Zalai-, Bakonyi-, Mecseki- és Szombathelyi Erdőgazdasági Rt.-k támogatásával, a NyME, Sopron gondozásában, 2006).

Mátyás Csaba
tanszékvezető

A harmadik oldal

A Selmeci Társaság felkérésének eleget téve, a Nyugat-Magyarországi Egyetem V. erdőmérnök klubhelyiségében került vetítésre a „Sopron Nagy Napjai” c. filmgyűjtemény 7. része.

Ebben az érdeklődők bepillantást nyerhettek a volt Magyar Királyi Bánya- és Erdőmérnöki Főiskola, a későbbi Műegyetem múltjába. A filmfelvételek dr. Friedrich Károly munkáját dicsérik. A soproni városi mozi legendás igazgatója már 1927-től rendszeresen filmezte szeretett szülővárosát. Külön érdekesség ebből az időszakból az akkori Alma Mater mindennapjait – benne a selmeci bagyományokat is – megőrkítő kisfilmje. A villódzó celluloidszalag emléket állított az akkori professzoroknak, tanároknak és diákoknak egyaránt. Láthatjuk többek között az első ballagás képeit (1923!-ból), az ún. vidám ballagás képsoraival színesítve. Elvonnak előttünk a „rég és új erdészek”, az „eladó leányok”, a „a Rubr vidéki győzők” a „Hatástan zenekar” és a „golyák” csapata. Előttünk gördül ki a zsúfolásig megtelt filléres gyors a GySEV pályaudvarról. Még a vasúti kocsik tetején is a búcsúzóva integető bányász- és erdőmérnökök ülnek. A film külön érdekessége egy búcsúzó török bányamérnök. Ezután feltűnik előttünk Riska tehen társaságában „Steingruben nagyközség” teljes előljárósága. Az 1933-as nagy és méltóságteljes ballagás képsorai után az akkori ballgatók valdenjeit és grubenjeit csodálhatja meg a figyelmes szemlélő. A Műegyetem ifjúsága tömött sorokban vonul fel a Hűség Napján (december 14.) a Várkerületen, és teljes létszámban tisztelg március emléke előtt. Ott vannak a 30-as évek revíziós nagygyűlésein és a felvonulásokon is. Nem feledkezve meg böseikről, a temetőben is leróják kegyeletüket az 1919-es vörös terror áldozatai és Nyugat-Magyarország mártírjai előtt.

Machatsek Gyula erdőmérnök és Szechányi Elemér bányamérnök ballgatók sírján ma is koszorúk és mécsesek emlékeztetnek bennünket Sopron iránti hűségükre és áldozatvállalásukra. A selmeci-soproni bagyományok, a régmúlt emlékeinek ápolása ma is kötelességünk.

Ezúton kérek mindenkit, hogy akinek tulajdonában a korrall kapcsolatos relikviája van, szíveskedjen jelezni könyvtárunknak.

íj. Sarkady Sándor

NyME Központi Könyvtár
főigazgató

Tartalom

Bartha Dénes:

A szelídgesztenye őshonossága... 34

Kondorné Szenkovits Mariann–Horváth Tamás:

Fafaj-összehasonlító kísérlet tapasztalatai38

Kondorné Szenkovits Katalin:

A 35 éves Nagylőzsi fafajösszehasonlító kísérlet40

Major Tamás:

Tuskós területek talaj-előkészítésének gépesítési helyzete, fejlesztési lehetőségei.....43

Hirka Anikó:

Magyarországi erdőkárók
2006-ban45

Erdészbál a szeretet jegyében48

Iskolatűz Szőcsénypusztán50

Néhány szó a 2007. évi erdészeti költségvetésről53

Jacsman János:

Ami az '56-os emlékeztetésekből kimaradt.....54

Schmotzer András: Kitüntetéseinkről.....57

Sylvester Lajos:

Az ojtosi Honvédelemkmű
cikcakkos útja Szent István
országában64

Pedroni Emma Anna: Magyarország freskó-térképe
a VatikánbanII/B3

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXLI. évfolyam 2. szám (február)

FŐSZERKESZTŐ: PÁPAI GÁBOR • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: HARASZTI GYULA

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Bartha Dénes, Detrich Miklós, Lengyel László, Puskás Lajos, Sárvári János.

SZERKESZTŐSÉG: 1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon/fax: 201 77 37 • Mobil: 06 30 97 15 255 • e-mail: erdlap@mtesz.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. • FELELŐS KIADÓ: DR. PETHŐ JÓZSEF elnök

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest • Felelős vezető: íj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2007. február 7.

ISSN 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Enyhe tél. Fotó: Pápai Gábor.